

**PRIROČNIK ZA IZVEDBO EKO VRTCA V DRŽAVNI ŠOLSKI
INSTITUCIJI**

VRTEC RINGARAJA

VEČSTOPENJSKA ŠOLA S SLOVENSKIM UČNIM JEZIKOM V GORICI

SOCIOKULTURNI KONTEST VRTCA

Vrtec Ringaraja s slovenskim učnim jezikom se nahaja v severni četrti mesta Gorice v Italiji. Otroci, ki obiskujejo naš vrtec izhajajo iz slovenskih, dvojezičnih, pretežno pa iz italijansko govorečih družin, ki se vračajo k slovenskim koreninam.

Vrtec deluje na zgodovinskem obmejnem območju, ki ga že od nekdaj prepletajo raznorazne kulture, še posebej slovenska z italijansko.

Vzgojiteljice vrtca zagovarjamo pomen kakovostne interakcije in komunikacije vseh udeležencev v vzgojnem procesu otrok, to pomeni sodelovanje otrok, vzgojiteljev, staršev in lokalnega okolja.

Pohod z lučkami do trga Evrope – udeleženci: otroci, starši, učno in neučno osebje vrtca, otroci in starši bližnje OŠ

VIZIJA

Prizadevamo si za eko vrtec v katerem je otrok aktivno vključen in v katerem se otrok uči sodelovanja, soustvarjanja sožitja in pristnih medsebojnih odnosov, kjer se uči zdravo živeti, dajati, delovati in ustvarjati za boljši svet. Trudi se za ohranjanje narave, za mir, za strpnost in altruizem, za sožitje med kulturami in vsem svetom.

Sožitje in zabava

PRIČAKOVANJA

Naša pričakovanja so usmerjena v željo, da bi otroci v duhu vizije vrtca, v čim večji meri usvojili slovenski jezik in da bi nadaljevali šolanje v zamejskem prostoru.

Obenem si želimo, da bi se otroci v vrtcu počutili sprejeti, ljubljeni in varni, saj so dobro počutje, vključenost in miselna zavzetost ključni pogoji za učenje.

Želimo poslušati in slišati otrokov glas, kajti verjamemo, da je vsak otrok kompetenten in da ima velike ustvarjalne oz. kognitivne zmožnosti. Rade bi, da bi otroci spoznali in se zavedali njihovih presenetljivih sposobnosti.

Skupna srečanja

GLAVNI CILJI

- dobro počutje otroka v umirjenem, urejenem in strukturiranem prostoru
- spodbujanje skrbi za zdravega človeka preko izgradnje primernih in strpnih medsebojnih odnosov
- spodbujanje skrbi za naravo in okolje.

Veselje v naravi

SPodbudno učno okolje in Spodbudni učni materiali

Pomemben dejavnik vizije vrtca, pričakovanj in didaktičnega delovanja nasploh je spodbudno učno okolje. Verjamemo, da mora biti vrtec prostor, ki omogača kvaliteten odnos med otrokom in družbo, med otrokom in naravo, med otrokom in okoljem. Kakovostni odnosi z družbo, naravo in okoljem naj otroka spodbujajo k spoštovanju, ustvarjalnemu učenju, družabnosti, sprostitvi in zdravju.

Zato smo v vrtcu uredili **travnato dvorišče** z drevesi, grmičevjem in zeliščnim vrtom. Otroci imajo na vrtu na razpolago lopatke, grablje, samokolnice in zalivalnike. Na prostem otroci grabijo listje, nabirajo želode, orehe in druge naravne materiale ter se z njimi igrajo in raziskujejo.

Urejanje dvorišča in okolice vrta

Z otroki smo uredili **zeliščni vrt** z meto, rožmarinom, žajbljem, majaronom, baziliko, sivko, drobnjakom....in **sadni vrt** z jagodami, malinami in robidami. Vsakodnevno skrbimo za rastline z rednim zalivanjem, opazovanjem rasti rastlin oz. dreves in opletanjem plevela. Med šolskim letom so otroci v stalnem stiku z zelišči, spoznavajo njihove zdravilne lastnosti, jih vonjajo, okušajo, tipajo, nabirajo, jih sušijo, z njimi ustvarjajo zdravilne recepte, zdravilne čaje in aromatične soli.

Na vrtu

Zalivanje vrta

Spoznavanje rastlin

Čiščenje zelišč

Priprava in izvedba zeliščnih receptov

Tolčenje, priprava zeliščne soli

Zeliščni vrt redno bogatimo s sajenjem novih zeliščnih rastlin, trenutno nastaja mali botanični **Kneippov vrt**. Ob toplih dnevih imamo na razpolago tudi **Kneippovo čutno pot**, ki smo jo pripravili iz odpadno – recikliranih materialov. Otroci ob čutni poti uživajo, se zabavajo, in samostojno spoznavajo zdravilne sprostitvene učinke.

Kneippova čutna pot

V notranjosti vrta so vse učilnice in skupna igralnica urejeni po strukturiranih kotičkih. Kotički so prilagojeni otrokovim kognitivnim, ustvarjalnim in razvojnim potrebam. V njih se otroci sami gibljejo in sami odgovorno izbirajo s katerimi materiali se bodo igrali, raziskovali, učili. Vsi materiali so na dosego otrokom in imajo svoje stalno mesto.

Specifika vrta so namembni **gradbeni kotički** s samimi **naravnimi** oz. **odpadnimi materiali**. V teh kotičkih se otroci spontano in aktivno učijo preko igre, kreativnega ustvarjanja in manipuliranja

le naravnih materialov in sicer storžev, orehov, lešnikov, želodov, lesenih kolot, deščic... oz. odpadnih materialov kot zamaškov, stožcev, tulcev, cd –jev, itn.

Obenem mnogo didaktičnih igrač za spodbujanje matematično – logičnih sposobnosti, za spodbujanje izraznih sposobnosti in za urjenje fine motorike je iz naravnih snovi kot npr., moka, fižol, riž,... oz. iz odpadnih materialov kot npr. embalaža, palčke, škatle, itn..

Gradbeni kotički z naravnimi materiali

Gradbeni kотиčki z odpadnimi materiali

Namizne igre iz naravnih in odpadnih materialov

Z omenjenimi materiali se otroci vsakodnevno individualno ali sodelovalno kreativno izražajo. Različne didaktične delavnice polno vključujejo **možnosti likovnega ustvarjalnega izražanja**, ki pripomorejo pri **izgradnji estetskega čuta**, ki je pomemben del učenja in poučevanja v našem vrtcu. Otroci se v našem vrtcu likovno izražajo tudi z **naturografijami**, to je posebno tehniko tiskanja rastlin. Verjamemo, da ustvarjalno izražanje in stik z umetnostjo zdravita.

Mesto brez meja

Naturografije

Naturografije

V vseh prostorih vrta so urejeni **eko kotički** z ločenim zbiranjem odpadkov.

Ker je vrtec, kljub urejenemu travnatemu dvorišču, zeliščnemu – sadnemu vrtu in okolju prijaznim koticom, le vedno del urbanega mestnega središča, vzgojiteljice redno vodimo otroke na sprehode po poljih, travnikih in v park. Gozd, travniki in polja so prostori, kjer prevladuje **pozitivna učna klima**, ki ne utesnjuje misli. Otroci se v naravi dobro počutijo, veliko je smeha in dobre volje, ogromno je gibanja in pridobivanja senzornih izkušenj. Boljše so kognitivne sposobnosti, večja je socialna kohezija in manjša je agresivnost. Narava zdravi.

Po lužah in v Coroninijevem parku

SODELOVANJE S TERITORIJEM

Vzgojiteljice zagovarjamo pomen kakovostne interakcije in komunikacije vseh udeležencev v vzgojnem procesu otrok, to pomeni sodelovanje otrok, vzgojiteljev, staršev in lokalnega okolja.

Zato redno sodelujemo z **raznоразnimi ustanovami na teritoriju**, ki skrbijo in vzgajajo k trajnostnemu razvoju našega planeta in sicer, z društvom Acegas Aps Amga, z Isa isontina Ambiente, z Gozdno stražo FJK, s Krvodajalskim društvom Doberdob – Sovodnje, z NIJZ iz Slovenije, s centrom SAEKA iz Ajdovščine, z Naturopatsko zvezo Slovenije in z vrtcem Kurirček v Novi Gorici.

Naturopatska delavnica z Eriko Brajnik

Sodelovanje z deželno Gozdno stražo

Čezmejna srečanja na Trgu Evrope

V vrtcu že več let deluje **Združenje staršev**, ki redno sodeluje z vzgojiteljicami in nudi finančno podporo za kvalitetnejšo didaktično dejavnost v vrtcu, tudi preko prodaje naravnih dobrot - izdelkov, ki zrastejo in nastanejo z otroki v vrtcu (posušenih cvetov oz. zelišč za čaje, aromatične soli...) ter organizacije skupnih predavanj za starše in vzgojitelje na projektno didaktično temo vrtca.

Naravne dobrote

Še posebej se v vrtcu trudimo svoje misli nameniti ljudem, ki so v stiski. Z otroki se pogovarjamo o pomenu solidarnosti, izražanja čustev, **humanitarnosti in deljenju vrednot odprte in strpne družbe**.

V sodelovanju z Združenjem staršev in s Krvodajalskim društvom Doberdob – Sovodnje zbiramo plastične in plutovinaste zamaške, nato namenimo izkupiček recikliranih v dobrodelne namene za onkološki center Cro Aviano. Organiziramo solidarnostne pobude (zbiranje oblek in raznoraznih potrebščin za potrebne ali pohode z lučkami) in likovne umetnine otrok, ki nastajajo v skupinsko –

sodelovalnem delu prodamo na dražbi v dobrodelne namene za otroške zdravstvene ustanove kot npr. bolnišnico Burlo Garofalo v Trstu ali Rehabilitacijski center za invalidne otroke v Stari gori. Sodelovanje z omenjenimi društvi je velika priložnost, da na otroke in njihove družine prenašamo vsebine okoljskega, trajnostnega in zdravega načina življenja.

Likovne umetnine na dražbi

IZHODIŠČA VZGOJNO – DIDAKTIČNIH IZBIR

Vzgojiteljice vrtca Ringaraja želimo svoje delo opravljati kakovostno, tako strokovno kot človeško, z vsem spoštovanjem do otroka in njegove individualnosti.

Zato se redno vključujemo v razne izobraževalne programe, ki pripomorejo k reflektiranju lastnega dela in spreminjajo učno prakso v smeri večje kakovosti.

Zgoraj navedene motivacije so pred nekaj leti omogočile dvema vzgojiteljicama, da sta se vključili v študijski program **Reggio Emilia Approach** in dvakrat obiskali vrtce v Reggio Emiliji, v njih hospitirali in se izobraževali. Metodologija dela in spoštljiv odnos vseh udeležencev vzgojnega procesa do narave in okolja nasploh, sta vzgojiteljici tako navdušili, da sta preneseli v vzgojno prakso vrtca Ringaraja marsikateri element koncepta Reggio Emilia Approach.

Vsakodnevno delo z otroki in vzgojno – didaktični rezultati so s časom navdušili tudi vse ostale odrasle udeležence kolegialnega tima vrtca Ringaraja.

Danes vse vzgojiteljice, vse šolske sodelavke in večina staršev, verjamemo v pomen vseživljenskega trajnostnega izobraževanja, ki se hrani v zdravem odnosu s sočlovekom, z naravo in okoljem.

Skupaj rastemo v prepričanju, da je tak način delovanja v sodobnem času najbolj primeren, kajti obdajajo nas **vsakodnevno pomanjkanje časa, stalni tehnološki razvoj, tehnološka socialna povezanost, nasičenost informacij in vsebin, izgubljen pristni stik z naravo in pereča ekološka vprašanja**, ki nezdravo vplivajo na nas.

Ker se otrokom čedalje rušijo gotovosti, ki so jih imeli v preteklosti, jim v vrtcu skušamo vsakodnevno ponujati aktivno in samostojno delovanje, ki temelji na vzgoji, ki je usmerjena v participacijo in dialoškost s sočlovekom, naravo in okoljem.

Raziskovanje, igra, opazovanje v naravi

PREDNOSTI IN TEŽAVE TOVRSTNEGA DELOVANJA

Mnenje vodstva šole

Pregovor »Kar se Janezek nauči, to Janez zna!« jemljejo vgojiteljice in otroci v vrtcu Ringaraja zelo zares.

Že iz Rousseaujevih pedagoških idej izhaja, da je zelo pomembno, kako je oblikovan prostor, v katerem poteka vzgoja. Stik med otrokom in vzgojiteljico nastopi šele kasneje. Prijeten prostor in zaupno vzdušje nudita otroku v vrtcu možnost aktivnega učenja, neposrednega doživljanja in izražanja. Otrok je čustveno in socialno močno angažiran. Zato je pomembno, da vzgojiteljica v vrtcu ustvari okolje, v katerem se otrok počuti varnega in v katerem mu je prijetno. Tako se namreč lahko nemoteno ukvarja z različnimi stvarmi in predmeti in se sooča z novimi izzivi.

Vzgojiteljicam vrtca Ringaraja je uspelo ustvariti tak prijeten prostor, pravzaprav jim je uspelo ustvariti poseben »eko-pedagoški sistem«, v katerem se otroci imajo lepo, načrtujejo, izdelujejo, upravljajo in se počutijo odgovorne, raziskujejo in preučujejo z vsemi čutili, razmišljajo in prihajajo do prvih splošnih sklepov, rešujejo konkretne probleme ter si pridobivajo in istočasno delijo nove socialne izkušnje.

Odrasli večkrat naivno mislimo, da so triletni otroci še premajhni, da bi lahko razumeli in izpolnjevali zahtevne in odgovorne zadolžitve. A vsakodnevno delo, ki ga opravljajo vzgojiteljice vrtca Ringaraja v posebej urejenem prostoru, ni le golo podajanje informacij in pravil, pač pa ozaveščanje otrok z ekološkimi vsebinami v korist uspešnosti in trajnostnega razvoja. Gre za že preverjen, urejen in natančen proces v vrtcu Ringaraja, ki z vsakodnevno rutino in tudi z malenkostmi vpliva na zorenje otrok, na njihovo razmišljanje in pridobivanje kompetenc. Vzgojiteljice so v času vzpostavile uspešen eko-pedagoški sistem, ki ga zdaj skupaj z otroki vzdržujejo in razvijajo ter ga dograjujejo in prilagajajo njihovemu razvoju in potrebam.

Ekološki program oziroma primer dobre prakse, ki ga vrtec Ringaraja predstavlja v tej publikaciji, je celovit, uporaben in prilagodljiv vsaki drugi realnosti. Okoljski predšolski vzgoji sami pa dodaja še pečat svoje izviranosti in ustvarjalnosti.

Elisabetta Kovic

ravnateljica Večstopenjske šole v Gorici

Mnenje psihologa - psihoterapevta

V letih mojega otroštva sta bila stik z naravo in življenje v naravnem okolju samoumevna. Moji najlepši spomini iz tega obdobja segajo v prva šolska leta, ko nas je naš priljubljeni učitelj Sergij spremljal po barvitom Krasu, kjer smo napajali radovedne možgančke s prepoznavanjem gob, z nabiranjem špargljev, opazovanjem dreves ter pisanih cvetov in vse to ob spremljavi melodičnega petja ptic. Ob povratku v šolo smo si otroci eden drugemu izdirali klope in morebitne trne ter polni elana nadaljevali šolski dan. A to so bili zares drugi časi; od takrat se je življenje v marsičem bistveno spremenilo in z njim se je korenito preoblikoval ves šolski sistem.

Kar pa se ni in se ne bo nikdar spremenilo je dejstvo, da je človek del narave (»od človeka neodvisni predmetni svet in sile, ki v njem delujejo«, SSKJ) in kot tak deluje v skladu s svojo primarno bitjo. Znanost se je že zdavnaj opredelila, saj so raziskovalci ugotovili in se razpisali o tem, kako je za človeka bistvenega pomena, da se ponovno približa čimbolj naravnemu načinu življenja.

Kar je bilo v preteklosti naravno in vsakodnevno, ni več samo po sebi umevno in prav zaradi tega morajo učitelji nadgraditi šolske programe s projekti, katerih namen je ponuditi otrokom konkretne izkušnje v naravnem okolju, da bi lahko neposredno spoznavali razne življenske procese.

O tem, kako so projekti kot je ta, ki ga izvajajo v vrtcu Ringa Raja v Gorici, izredne važnosti in predpogoj za zdrav način življenja v najširšem pomenu, je bilo že veliko napisanega in izrečenega. Med najvažnejšimi razlogi (če se sploh lahko opredelimo) naj navedem, da čas preživet v naravi spodbuja otrokove kognitivne, čutne in emocijske sposobnosti, podpira kreativnost, pospešuje pozornost in zmožnost učinkovitega učenja.

Ne smemo pozabiti, da je človekova moč v odnosu z naravo omejena, zadnjo in glavno besedo ima še vedno samo Ona. V naravi ne smemo biti neučakani, kajti nič se ne uresniči v trenutku, kot bi kliknili na miško. Rastline morajo otroci posaditi, gnojiti, jih zalivati, včasih obrezovati in še marsikaj, skratka se jim morajo vsak dan posvečati, da primerno zrastejo in obrodijo. Ob tem morajo pridno čakati in včasih preživeti kako manjšo ali večjo frustracijo (»duševno stanje neugodja zaradi nasprotja med željami in možnostmi, ki jih nudi okolje« SSKJ).

Narava torej zahteva ČAS! Narava potrebuje tisto, česar modernemu človeku zmanjuje, kajti prenatpani dnevi in leta drvijo, kot nikdar prej v zgodovini človeštva. A vse, kar je življenjskega pomena predvideva, da se med seboj povezani pojavi vrstijo v času po določenih naravnih zakonitostih (SSKJ), ki jim pravimo PROCES in vsak proces zahteva ČAS! In spet smo pri tem!

Ponudimo našim otrokom ČAS; omogočimo jim, naj svobodno odkrivajo in zaznavajo okolje okrog sebe, naj brez hitenja in našega vodenja prosto opazujejo in raziskujejo; nudimo jim vrtove in rastline; skučajmo jim omogočiti, da se kdaj pa kdaj dolgočasijo in dovolimo jim, da bodo njihovi

dnevi, meseci in leta dolgi, kot so bili dolgi v časih, ko smo se podili po Krasu brez skrbi za trne in klope.

Ester Ferletič

psihologinja psihoterapevtka

Na igrišču

Mnenja vzgojiteljic

V čast mi je, da smo v kolegialnem timu vrtca Ringaraja, v par letih ustvarili vizijo dela, ki zagovarja vseživljensko, samostojno aktivno učenje otrok v povezanosti z naravo in okoljem nasploh.

Oblikovanje takega pristopa je seveda dolgotrajen proces razvoja medsebojnih odnosov in dinamik vlog vseh odraslih članov v vrtcu. Motivacija članov za doseganje skupnih ciljev, dogovarjanje,

sporazumevanje, konstruktivno dopolnjevanje in spoštovanje posameznikovih zmožnosti so najbolj pomembni elementi, ki so pripomogli k nastanku in nastajanju predlagane vzgojne prakse.

Vodilo nas vseh je prepričanje, da v sodobni družbi, ki je prepoznavna v hitrosti, nenatančnosti, individualiziranosti, nezaupljivosti in tekmovalnosti, otroci potrebujejo mir, možnost opazovanja, naravnega raziskovanja, poslušanja, dogovarjanja, sodelovanja, fizičnega stika in stika z naravo.

Otroci najbolj uživajo, ko jih poslušam, ko jim sledim in se trudim udeležati njihove zamisli in ideje. Le nuditi jim moram svoj čas, kakovostno opremljene prostore in stik z naravo, kjer se lahko svobodno, ustvarjalno in aktivno izražajo. Verjetno prav to je zahtevalo in zahteva od mene dosti več vloženih energij in prostovoljnega časa kot sicer, ki je usmerjen v razmišljanje, usklajevanje izvajanje in dokumentiranje načrtovanih dejavnosti v vrtcu.

Verena Cevdek

Ključnega pomena za kakovostno izvedbo takega projekta oz. take vizije vrtca, kot smo si ga vzgojiteljice zadale v vrtcu Ringaraja, je predvsem ustvarjanje klime, ki dopušča oz. spodbuja ustvarjalnost, iskričnost in radovednost otrok.

Tovrstno delo od mene kot vzgojiteljice zahteva, da pogosteje razmišljam, kaj lahko naredim za otroke, kaj lahko naredijo otroci sami in kaj jaz skupaj z njimi. Ideje vseh otrok so dobrodošle, vsak otrok prispeva svojo zamisel in pri tem ni napačnih ali pravilnih odgovorov temveč se veliko posvečam njihovim idejam in njihovega preizkušanja v praksi. Izkušnje, ki so otrokom omogočene v neposrednem naravnem okolju, ko skrbijo za vrt in urejeno vrtčevsko okolico, igro z naravnim in odpadnim materialom, so osnova za pridobitev znanja, ki je trajnostno. Veseli, nasmejani, brezbrizni obrazki otrok me z vsakim dnem napolnijo z mislijo, da se v našem vrtcu dobro počutijo in da gre vizija našega vrtca v pravo smer, pa čeprav od mene kot vzgojiteljice zahteva veliko več energije in prostovoljnega dela kot sicer.

Darja Sfiligoi

Kot otrok sem bila v stalnem stiku z naravo, saj sem zrasla v kmečki družini. To je zakoreninilo v meni ljubezen in spoštovanje do nje.

Kot vzgojitelj sem prepričana, da je prav narava otrokom učitelj življenja. V naravnem ambientu so motivirani pri raziskovanju, opazovanju, ugotavljanju, učenju, igri..... na tak način pridobivajo

znaja in spretnosti z vsemi čuti. Razvijajo jezik, socialne odnose, matematične pojme, pridobijo estetski čut, postanejo gibčni in spretni, samozavestni in odgovorni. Spoštljivi so do sebe, drugih in okolja.

Veliko truda, zahteva tak način poučevanja, vedno si na razpolago otrokom, saj moraš beležiti kar ti povejo, poslušati, spodbujati..., veliko prostovoljnega dela je za vsem tem. A vse je poplačano, ko vidiš kako otroci uživajo v takem prostoru. Moj nasvet... POSKUSITE.

Miriam Paulin

Naši otroci opazujejo, tipajo, vohajo in negujejo rastline, ki so jih sami posadili. Vsaka rastlina potrebuje svetlobo, zemljo, vodo in zrak, tako potrebujejo tudi ostala živa bitja toplino, hrano in prostor/svobodo, da se primerno in uravnovešeno razvijajo in rastejo. Vsa zelišča so si med seboj različna, uporabljamo jih v različnih okoliščinah in tudi njihov učinek je različen, a kljub temu ni eno manjvredno od drugega in to velja tudi za nas ljudi. Vsakdo razvija svoje ideje in potenciale, vloga nas vzgojiteljev je, da jih vodimo v to, da se sprejemajo, sprejemajo druge in različnost.

Srečna in zadovoljna sem, ko vidim, da se otroci poslušajo, da se lepo igrajo skupaj, predvsem pa da so radi skupaj. Rada imam otroke in prepričana sem, da bodo naši prijazni otroci bodoči prijazni odrasli.

Vanja Batistič

Vsak posameznik se od rojstva naprej uči, spoznava svet, socializira, si prisvaja vrednote in navade, ravno zaradi tega, ker otrok v socializacijo že ponotranji in se nauči prvih pravil in norm, je pomembno, da z ekološko vzgojo začnemo v zgodnjem otroštvu. Narava in človek sta vse od začetka zgodovine trdno povezana, zato menim, da je način vzgoje v vrtcu s poudarkom na ekologiji in ekološko vzgojo pri predšolskih otrocih izjemno pomemben, prav pri razvijanju ekološke vesti. Otroek je po naravi zelo aktivno bitje in rad spoznava naravo in okolje. Neposreden stik, ki ga nudimo otrokom v vrtcu Ringaraja, razvija ljubezen in spoštovanje do samega sebe, drugih in narave. Otroek se celostno razvija, saj v tem procesu zajame skrb za lastno zdravje in telo, vključno z gibanjem in zdravo prehrano. Verjamem v to, da se preko čustev vzpostavi občutljiv in odgovoren čut do vsega, kar nas obdaja, zato spremljamo otrokovo rast z vsakodnevnimi dejavnostmi, v vrtcu

in na dvorišču oziroma vrtu. Seveda je to velik izziv za vse nas, ki stane veliko truda, vendar veselje in radost, s katerim otroci nas obdajajo ter doseženi rezultati, nas poplačajo.

Katja Bandelli

Lepo in spodbudno mi je, da delam v timu, ki ima rad otroke in jih želi navdušiti za vrednote in lepoto življenja, se zna z njimi veseliti in jih poslušati, tudi ko sitnarijo, pri vzgoji pa zavzema enotna stališča in si medsebojno zaupa.

Vrtec Ringaraja je prostor igre in učenja v naravi in z naravo; ta je za otrokov harmonični psihofizični in intelektualni razvoj najboljše opremljena učilnica na svetu, kjer se nihče ne dolgočasi. Vsakodnevno bivanje v naravi, otrokom oblikuje čustveni odnos do nje, jih sprošča in jim uri motoriko, spodbuja njihovo radovednost in kreativnost, omogoča jim pridobivanje spoznanj preko izkušenj ter ohranja zmožnost prvinskega čudenja. Z rednim vrtnarjenjem otroci razvijajo tudi spoštljiv odnos do rastlin in hrane.

Veliko mi pomeni, ko vidim kako otroci uživajo v naravi, kako sproščeno tečejo, skačejo, opazujejo, nabirajo, kopljejo, grabijo, sadijo, zalivajo... in zgodi se tudi, da so blatni, zeleni od trave mokri in prašni, njihovi obrazki pa mi vedno sporočajo, da so srečni.

Ne oddaljujmo se s poti, ki nam jo je načrtala narava! (Seneca)

Adriana Malič

Ko se pred dvema letoma začela delati v vrtcu Ringaraja, sem hitro začutila, da je tam posebno ozračje. Otroci so me hitro vzljubili in me imeli radi.

V pogovoru z vzgojiteljicami in ob raznih sestankih sem razumela, da je prijaznost, medsebojno spoštovanje in ljubeznivo okolje, sad vsakdanjega dela, truda in pogovorov. Celoten kolektiv namenja veliko pozornost obvladovanju čustev, pomiritvi sporov, razvijanju kreativnosti, medsebojni komunikaciji, opazovanju in skrbi za naravo ter zdravemu načinu življenja.

Lepo je delati v spodbudnem in pozitivnem okolju, kjer cilji so usmerjeni v pomoč otrokom, k razvijanju njihovih talentov in spodbujanju k razmišljanju, da bodo lahko postali odgovorni, samostojni in aktivni soustvarjalci naše družbe.

Ana Turus

Nabiranje zelišč

Mnenja šolskih sodelavk

Včasih prav ni enostavno delati v vrtcu Ringaraja. Dela je zares veliko, saj skrbiva za čistočo prostorov in tudi varnost otrok. Zahtevno je, ker otroci samostojno hodijo po prostorih vrtca, avtonomno razpolagajo z barvami in čopiči ter raznoraznimi naravnimi materiali, ki več mažejo in prašijo prostore.

Tudi med poletnimi počitnicami, ko dva meseca ni didaktičnih dejavnosti, prav me prostovoljno skrbiva za zalivanje vrta. Ves trud pa je seveda poplačan z nasmehom, lepo besedo in objemom, ki ti ga v vrtcu vsakodnevno podarijo vsi tisti, ki vidijo in razumejo, da to potrebuješ.

Šolski sodelavki

Manuela Gross

Carmen Battistuta

A scuola ci sono tantissime iniziative di gioco e di attività didattiche. I bambini sono sempre attivi, sia negli spazi interni che esterni nei lavori di giardinaggio. Anche in sala da pranzo c'è chi ha il "privilegio" di poter aiutare nello sparecchiare. Mai ci si riposa, ma sempre con il sorriso nella scuola d'infanzia Ringaraja.

V vrtcu je polno didaktičnih dejavnosti in iger. Otroci so vedno aktivni, bodisi v notranjih prostorih, bodisi na dvorišču, še posebej ko vrtnarijo. Celó v jedilnici otroci pomagajo pospravljati iz miz. Nikoli se ne dolgočasimo in vedno smo nasmejani v vrtcu Ringaraja.

Aiuto cuoca – Kuharska pomočnica

Marilena Rosati

Mnenja otrok

“Meni je všeč vohat pisane rože.” (deklica, 5 let)

“Narava je zemlja, drevesa. Najbolj so mi všeč drevesa, ker nam dajejo, orehe, ki jih pojemo. Narava je tudi morje.” (deček, 5 let)

“Rada bi šla na morje z vrtcem “. (deklica, 5 let)

“Narava so ptički, jaz jih gledam ko letijo”. (deklica, 3 leta)

“Ptički imajo glavo, da mislijo”. (deček, 5 let) “En ptiček, ki misli tako dobro, lahko zapoje dosti pesmic”. (deklica, 4 leta)

Učiteljica razlaga o ptičjem repu in deklica pripomne: “ja, tudi mi imamo repke iz lask na glavi” . (deklica, 5 let) Učiteljica naknadno sprašuje, če tudi mi kot ptički imamo krila in deklica odgovori: “jaz sem danes oblekla krilo”. (deklica, 3 leta).

“Ne mečemo smeti na tla, ker travo boli... ..in ker pridejo tudi živalice in vidijo smeti, jih pojejo in umrejo... ..in ker bo nastal požar” (deklica, 5 let - deček, 4 leta, deklica, 4 leta)

“Meta, meta, meta je lepa.” (deklica, 4 leta)

“Imam dober dah.” (deček, 4 leta, ko je pokusil metin čaj)

“Buča je naša, ker smo jo vzeli tam zunaj .”

“Z žajbljem bi lahko naredili Bronki bonbone”. (deklica, 4 leta)

- Družina se pelje po Ogleju. Ko otrokom spregovori o starokrščanski baziliki se oglasi mlajša hči:

“Tudi mi imamo doma baziliko, jo je prinesla Veronika iz vrtca”. (deklica, 2leti)

“Hvala narava za listke, da imajo ježki toplo hiško.” (deklica, 4 leta)

“Ne lomimo listov, ker listke boli” (deček, 5 let)

“Hvala, ker s tabo se počutim doma”. (deklica, 5 let)

“Krt, nič ne vidi, nič ne sliši, samo vonja čebulo. Ježek vidi rožiče, ki rastejo nad zemljo. “ (deklica, 5 let)

“Jaz sem radovedna, kaj dela čebula notri v zemlji”. (deklica, 5 let)

“Jaz bi rada gojila tudi rožice za mamico, ne samo zelišča”. (deklica, 5 let)

V vrtcu bi radi posadili tudi:

- “veliko, veliko drevo z dosti čokolade in bonboni.” (deček, 4 leta)
- “in še eno drevo, kjer so igrače.” (deček, 5 let)
- in drevo, kjer rastejo mama in tata (deklica, 3 leta)

Rada tolčem sol z zelišči:

- “ker je dobra, in jo hočem vso pojesti in lepo diši”, deklici zraven ji pripomneta: “a se ne sme, samo eno piko lahko, ker drugače boli trebuh”. (4 letni in 5 letna deklica)
- “ker sem kot mama, ki spravlja v vazice”. (deklica, 5 let)

V gradbenem kotičku z odpadnimi materiali:

- “lahko zgradim vse kar hočem, s takimi igračami, ki jih imam samo v vrtcu”. (deček, 5 let)
- “imamo škatle, v katerih je prej bila solata, korenje, jogurt, skuta in kakav.” (deklica in deček, 5 let)
- “gradim s tulci “ena velika montagna”, a mi ne uspe, ker vedno ko dam zadnji kos, vse pade”. (deček, 5 let)

Opazovanje rasti rastlin

Mnenja staršev

L'aspetto che più ha colpito mia figlia Juliya, e di questo ne ha spesso parlato a casa, è il ruolo della luce nella crescita delle piantine. Ha raccontato come alcune cipolle siano state coperte da un telo nero che impediva alle piante di vedere il sole e che proprio quelle cipolle non sono cresciute come le altre. Non lo fa spesso, ma quando racconta lo fa con entusiasmo e nei dettagli parla dell'esperienza di osservazione a scuola.

Svojo hčerko Julijo je v vrtcu najbolj spodbudilo spoznanje o vlogi luči pri rasti rastlin. Hčerka je večkrat pripovedovala, kako so v vrtcu nekatere čebule pokrili s temnim pregrinjalom. Prav tiste čebule niso zrastle tako kot ostale, ker niso videle sonca. Juliya ne pripoveduje mnogo, a ko nam zaupa o vrtčevskih dejavnostih je zelo navdušena. Pripoveduje v podrobnostih o opazovanju.

Mama Ilaria

I miei tre figli hanno trascorso la loro infanzia alla scuola materna Ringaraja e questo ha rappresentato per me un' esperienza di oltre 6 anni che terminerà questa estate.

Ho potuto apprezzare i loro cambiamenti, la loro crescita e l' evoluzione nei metodi di insegnamento dovuti all' alternarsi delle maestre.

Ma due cose resteranno indelebili nella mia mente di genitore: il senso di pace e di serenità che ho provato ogni giorno varcando la porta della scuola, anche nelle giornate per me peggiori, e l' abbraccio pieno di amore che alcune maestre hanno sempre riservato ai miei bambini, come se fossero i loro.

Queste due immagini indelebili, che potrò con me anche quando sarò vecchio, sono la chiave di lettura di una scuola dove gli ingredienti di questo splendido risultato sono: la dedizione e l' amore delle insegnanti, la voglia di migliorarsi ogni giorno ed il senso di identità culturale e linguistico.

Soprattutto negli ultimi tre anni, le maestre hanno scelto un indirizzo didattico fatto di conoscenza della natura e uso della manualità creando piccoli orti e giardini, un' attività prima impensabile. Hanno insegnato ai bambini il modo di creare riciclando, dando concretezza a concetti che ahimè neppure gli adulti hanno pienamente compreso.

Hanno scelto di fare della scuola quello che dovrebbe essere ad ogni livello, a che in una scuola materna: un luogo di apprendimento gioioso e consapevole, che diventa gioco perché appassiona e non un luogo dove fare trascorrere in qualche modo la giornata ai nostri figli.

Sono grato a queste donne che sono state buone e affettuose come mamme, sono state una guida ed un esempio come un maestro di vita ed hanno dato una prospettiva futura come uno scienziato ai suoi discepoli.

Ultima ma non ultima, per me che sono un genitore italiano, è stata la scelta linguistica e culturale. Nonostante il nostro paese nell' antichità sia stato la culla di una cultura che ha trasformato le radici elleniche e plasmato la civiltà odierna, abbiamo perso questa spinta da molto tempo e ritengo l' insegnamento della lingua e della cultura slovena un' iniezione di vitalità, cambiamento e diversità che ha giovato in modo determinante alla formazione dei miei figli. Sono grato anche al Ministero dell' Istruzione Sloveno che ha avuto la dedizione e la lungimiranza di aiutare ed affiancare le scuole di lingua slovena in questo cammino di preservazione e formazione, attraverso aiuti, iniziative impensabili in Italia e persone splendide che hanno affiancato le nostre maestre.

Dico nostre, o mie, perché le avrò sempre nel mio cuore pensando ai miei figli. Grazie.

Trije moji otroci so preživeli svoje otroštvo v vrtcu Ringaraja: to je bila zame izkušnja, ki je trajala več kot šest let in se bo zaključila z letošnjim poletjem.

Bil sem priča njihovi rasti in razvoju didaktičnih metod, posledici menjavanja učiteljskega kadra, med vsemi stvarmi pa bosta dve bosta ostali neizbrisno v mojem starševskem spominu: občutek miru, ki sem ga občutil, ko sem prestopil čez prag vrtca, tudi v dneh, ki so bili zame posebno hudi, in ljubeč objem, ki so ga vzgojiteljice namenjale mojim otrokom, kot če bi bili njihovi. Ti dve neizbrisni podobi, ki jih bom nosil v sebi, tudi ko bom ostarel, sta ključni za šolo, ki sloni na treh temeljih: vzgojiteljska ljubezen in predanost, želja po stalni rasti in velik smisel za kulturno in jezikovno identiteto.

Predvsem v zadnjih treh letih so vzgojiteljice izbrale didaktično usmeritev, vezano na spoznavanje narave in uporabo ročnih spretnosti, kjer so otroci ustvarili male vrtičke, kar je bilo pred tem nepojmljivo. Otroke so naučile kreativnosti z recikliranimi materiali in tako udejanjili koncepte, ki jih tudi odrasli žal niso docela razumeli. Vzgojiteljice so izbrale, da bodo iz pouka naredile to, kar bi se moralo dogajati na vseh šolskih nivojih: vesel in ozaveščen prostor usvajanja znanja, ki postane igra, ker je navdušujoče in ni le kraj, kjer bi naši otroci na tak ali drugačen način preživljali svoj čas.

Hvaležen sem tem ženskam, ki so bile ljubeče kakor mame, bile so zgledni življenjski učitelji in so odstirale pogled v prihodnost kakor znanstvenik svojim učencem.

Nazadnje je tu jezikovna in kulturna izbira, ki je bila zame kot italijanskega starša posebna. Kljub temu, da je bila naša dežela v antiki zibelka kulture, ki je iz grške tradicije ustvarila sodobno civilizacijo, smo ta elan izgubili in menim, da je poučevanje slovenskega jezika in kulture pravi znanilec vitalnosti, sprememb in različnosti, ki je močno zaznamoval formacijo mojih otrok. Hvaležen sem slovenskemu ministrstvu za šolstvo, ki je z daljnovidnostjo pomagal šolam s slovenskim učnim jezikom v njihovi samoohranitveni poti skozi pobude, ki so bile v veliko pomoč in so v Italiji nepojmljive ter za čudovite osebe, ki so sodelovale z našimi vzgojiteljicami.

Pravim »našimi« ali celo«mojimi«, ker jih bom vedno nosil v srcu ob misli na svoje otroke.

Hvala.

Očka Paolo

Spoznavno ustvarjalna jutra v družbi staršev

"Kot starši zelo cenimo, da se lahko naša hčerka že tako zgodaj uči, kako je naš svet dragocen. Naše upanje je, da bo Stefania še naprej tako občutljiva do narave in da bo vedno odgovorno ravnala z njo. Hvala, vzgojiteljice, ker se vsakodnevno trudite za boljši jutri naših otrok!"

Starša Federica in Carlo Alberto

Ob predstavitvi vrtca so nam vzgojiteljice razložile, da ni toliko pomembno, da otrok obvlada jezik, ampak, da se počuti sprejet in navdušen nad programom. Res je tako, saj se med seboj zelo dobro sporazumevajo in razumejo.

Ceniva, da si poleg vzgoje, ki obsega pomembne pristope k uvajanju v racionalen in hkrati zdrav življenjski slog, vzgojiteljice prizadevajo vzpostaviti zanimiv in topel odnos z našimi malčki. Znanja, ki jih Aria pridobi v vrtcu, z velikim ponosom prenaša v domače okolje. Tako imamo pri nas doma poleg orhidej, v lončkih tudi čili in majaron. Res je koristno in zanimivo. To so prvi, majhni koraki, ko otroka osveščaš in si presenečen, ko te opozori, da odpadki plastike ne spadajo k steklu. Pri naši generaciji je bilo marsikaj izpuščeno. Zato sva nad tako vzgojo, kjer so v ospredju poudarjene tako pomembne vrednote navdušena. Veliko sreče vam želiva!

Starša Tarin in Staš

PREPROSTO IN PRISTNO ...

Eno je Sveto: Preprosto in Pristno

Srečko Kosovel: *Ecce homo*

Izkušnja z vrtcem Ringaraja se je zame kot očeta štirih otrok začela pred sedmimi leti in se ne bo še tako kmalu končala ... V vseh teh letih so se otroci zvrstili skozi vodstvo različnih vzgojiteljic, ki so vsaka posebej zaznamovale njihovo rast in spodbujale njihovo otroško radoživost.

V zadnjih treh letih se je vzgojiteljska ekipa znatno spremenila in dala celotnem vrtcu tudi različen pečat. Nove vzgojiteljice so pokazale veliko motivacijo, da otroke spodbujajo k ekološko ozavešenemu ravnanju z materiali, jim dajejo možnost izražanja čustev in ohranjajo vseskozi visoko motivacijo.

Vse domislice, reke, pesmice in skladbice, ki jih otroci prinašajo domov, kažejo na navdušenje, ki so ga deležni, ko prihajajo v vrtec in tam najdejo prostor izražanja lastne osebnosti, ljubeč objem vzgojiteljic in jasno ter ustvarjalno vodenje poti, po kateri hodijo.

V italijanskem šolskem sistemu, ki je totalno odvisen od dobre volje učiteljev in ne daje izobraževalnim ustanovam s slovenskim učnim jezikom nobenih posebnih smernic, tako da učitelji spajajo italijanske ministrske smernice s slovenskimi kurikulumi, je delo, ki ga opravljajo vzgojiteljice tega vrtca največkrat pionirsko, ker je njihova stalna želja po raziskovanju izjemno spodbuden element povezovanja in dosega rezultat predvsem v dobrem počutju otrok, ki vsak dan z veseljem prestopajo prag vrtca in ga z nasmehom tudi zapuščajo.

Če bi moral z eno besedo izraziti to, kar je značilnost delovanja goriškega vrtca Ringaraja, bi izbral besedo *pristnost*.

Razvidno je namreč, kako vzgojiteljice vodijo otroke k *pristnemu* izražanju svojih čustev in jih učijo preživljanja z najbolj osnovnimi – *pristnimi* – prvinami, ki jih daje narava.

Tako so naši otroci postavljeni pred pomenljiv izziv, kajti če so to otroci, ki bodo krojili prihodnost naše družbe, bodo z jasnimi odnosi, preprostostjo in spoštljivostjo do stvarstva lahko pripomogli k boljšemu dojetanju in ravnanju s svetom, ki jih pričakuje.

Naše vzgojiteljice se tega gotovo zavedajo, saj je vsako učiteljsko in mentorsko delo investicija v prihodnost. Plemenita ontološka vrednost, po kateri se nedvomno ravna in naše otroke modro vodijo skozi igro do znanja. Ki je bogastvo zanje in za družbo.

Očka David

Otroci so naše največje bogastvo. Krasno je, da se že v vrtcu lahko soočajo z naravo in da se zavedajo, kako v resnici smo in so vsa živa bitja povezana.

Mama Mirta

...care educatrici. Voi, lo siete nel vero senso della parola. Avete sempre un sorriso per tutti noi. I bimbi quando entrano al mattino sono sereni e quando tornano a casa cantano e ripetono i vostri insegnamenti. Sono riconoscente anche dei vostri “no”.

Il giardino della scuola mi ricorda quello di mia nonna, semplice, spazioso, intelligente, giocoso e ora c'è anche l'orto! Bellissimo.

...a 4 anni Petra canta molte canzoni, parla di stagioni e di giorni della settimana. Ha sempre un colorito sano della pelle, grazie al sole che prende giocando a scuola in giardino.

...sono felice che Petra sia nelle vostre mani esperte, dolci e piene di iniziative. Un forte ringraziamento va anche alle collaboratrici. Tutti fate in modo che il Ringaraja sia una seconda casa.

...drage vzgojiteljice, v pravem pomenu besede. Vedno ste z vsemi nasmejane. Ko zjutraj otroci vstopijo v vrtec so brezskrbni in ko se vračajo domov veseli pojejo in pripovedujejo o dnevu v vrtcu. Hvaležna sem vam, tudi za vaše "ne".

Vrtčevski vrt me spominja na vrt, ki ga je obdelovala svoja nona, enostaven, pristen, igriv... Čudovito!

Pri 4-ih letih Petra prepeva veliko pesmi, pripoveduje o letnih časih, o dnevih v tednu. Vrača se domov s sončno obarvanimi rdečimi lički.

Vsi v vrtcu Ringaraja se trudite, da bi bil vrtec za otroke prijten drugi dom.

Starša Suzana in Jernej

Scoprire le piante, fare esperimenti, rendersi conto di come evolve la vita. Che bel progetto per i nostri bambini. Ogni passeggiata all'aperto è piena di curiosità: il mondo delle piante e della natura si scopre già da bambini!

Spoznavati rastline, eksperimentirati, raziskovati, zavedati se kako življenje napreduje. Kako lep projekt za naše otroke. Vsak sprehod je presenečenje: spoznavajmo in odkrivajmo svet narave in rastlin že v otroštvu.

Mama Giovanna

Skupaj s starši na vrtu

Un progetto che unisce l'utile al dilettevole...

Che piacere trovare il giardino curato per piantarci una piantina... e che soddisfazione a scoprire il mio piccolo a prendersene personalmente cura.

Projekt, ki združuje koristno z navdušujočim...

Veselje je najti urejeno in pripravljeno zemljo, da lahko v njo posadiš rožico...in kakšno zadoščenje, ko vidiš lastnega otroka, ki skrbi za posajeno rožico.

Mama Eva

Spesso noi adulti ci comportiamo in modo profondamente egoistico, pensando solo al presente e dimenticando che abbiamo delle responsabilità verso le generazioni future.

Spesso scordiamo che questa Terra su cui viviamo non ci appartiene e non le riserviamo le cure e le attenzioni che dovremmo. Ignoriamo che rispettare l'ambiente e prendersene cura equivale a prendersi cura di noi stessi. Il nostro Pianeta ha urgente bisogno di amore e rispetto ed è nostro dovere in qualità di genitori insegnare ai bambini i valori ed i giusti comportamenti per divenire adulti eco-consapevoli.

Personalmente avevo la presunzione di credere di aver fatto un buon lavoro con i miei tre figli finché le maestre dell'asilo Ringaraja, frequentato dai miei bambini, hanno deciso di intraprendere un percorso didattico totalmente Ecologico.

Da un giorno all'altro sono spariti dalla scuola i giocattoli tradizionali sostituiti da tutta una serie di oggetti che io ho sempre, con grande superficialità, catalogato come rifiuti. tappi, bottiglie, vasi e vasetti, bicchieri di plastica, scatole di carta, cartone e tetrapak, scarti di tessuti, di carte da parati e nastri vari hanno acquistato nuova vita, diventando non solo il mezzo per la realizzazione di lavoretti ma strumenti di gioco quotidiano e vere e proprie opere d'arte.

Sono stati i bambini stessi a portare a scuola tutto questo materiale con l'ausilio delle famiglie e così grazie a loro, è cambiata in noi genitori la percezione che ne avevamo: non più scarti ma risorse.

Nel giardino sono comparsi attrezzi e cariole, sono stati piantati fiori e alberi e ora c'è uno splendido orticello ricco di piante aromatiche e verdure.

Osservando le mie figlie ho compreso che coltivare un orto è un'attività importantissima perché sviluppa nei bambini consapevolezza e responsabilità: una pianta non cresce, non fiorisce e non da

frutti se non la curiamo. Prendersi cura di una pianta significa assistere al ciclo vitale di un organismo, che nasce , cresce, muore e si rigenera in altro.

Le mie bambine hanno accolto con grande entusiasmo tutte queste novità didattiche al punto che quest'estate anche a casa abbiamo realizzato degli orti in cassetta e ci siamo auto-prodotti le verdure per tutta la stagione. Non scorderò mai la felicità dei ragazzi , per non parlare della mia, davanti al primo raccolto!!!! un'emozione incredibile!!!!

Credo che quest'esperienza non sia servita solo ai bambini, ma anche a noi adulti e sono profondamente grata alle maestre per l'audacia che hanno avuto nel proporla , per la passione e l'impegno con cui l'hanno portata avanti e per la motivazione che hanno trasmesso ai bambini.

La strada da percorrere per diventare cittadini eco sostenibili è ancora molto lunga, ma i traguardi si raggiungono compiendo piccoli passi alla volta e questi bambini guidati dalle loro maestre ne hanno già compiuti molti e anche a ritmo sostenuto. Grazie

Pogosto je obnašanje nas staršev zaznamovano z globoko sebičnostjo, zaradi katere naše razmišljanje ne seže dlje od sedanjega trenutka in zaradi katere pozabljamo, da prav mi nosimo odgovornost za bodoče generacije.

Prepogosto pozabljamo, da si Zemlje ne moremo lastiti in ji ne namenjamo potrebne pozornosti ter skrbi. Pozabljamo, da s spoštovanjem narave in s skrbjo zanjo, skrbimo tudi za nas same. Naš planet hrepeni po ljubezni in spoštovanju, mi starši pa imamo dolžnost vzgajati naše otroke v takšnem duhu - predati jim moramo vrednote in pravilno ravnanje, da bodo lahko odrasli in postali ekološko osveščeni.

Jaz osebno sem bila prepričana, da sem svoje otroke dobro vzgojila. Vse dokler se učiteljice v vrtcu Ringaraja, ki ga moji otroci obiskujejo, niso odločile za ekološki učni načrt.

Od danes do jutri so običajne igrače zamenjali predmeti, ki sem jih jaz v svoji puhlosti, opredelila kot odpadke. Zamaški, platenke, plastični kozarčki, katonaste škatle, karton in tetrapak, zavrženo blago, stenske tapete in različni trakovi so na novo zaživele - postali so sredstvo za oblikovanje izdelkov in hkrati vsakodnevni učni pripomoček ter prave pravcate umetnine.

S pomočjo staršev so otroci ves ta material znosili v šolo in zahvaljujoč našim otrokom smo starši spremenili pogled nanje: to niso bili več odpadki, ampak pobnovljivi viri.

Na vrtu so se pojavili orodje in samokolnice, zasadili so cvetice, drevesa in sedaj imajo prečudovit vrtiček z zelenjavo in dišavnicami.

Ko sem opazovala svoje hčerke, sem razumela, kako pomembno je gojenje vrtička, saj v otroku razvija zavedanje in občutek odgovornosti: rastline ne rastejo, ne cvetijo in ne obrodijo sadove, če

zanje ne skrbimo. Če skrbimo za rastlino, to pomeni, da sledimo življenjskemu ciklu organizma, ki se rodi, raste, umre in se prerodi v nekaj drugega.

Moje deklice so bile tako navdušene nad novimi didaktičnimi aktivnostmi, da smo letos poleti pri nas doma naredili vrt z gredicami in smo si sami celo sezono pridelovali zelenjavo. Nikoli ne bom pozabila veselja mojih otrok in seveda tudi mojega, ko smo obrali prvi pridelek!!!! občutek je bil neverjeten!!!!

Ta izkušnja ni bila poučna le za otroke, ampak tudi za nas odrasle. Učiteljicam sem hvaležna za pogum, da so predlagale takšno didaktično aktivnost, za srčnost ter trud, ki so ga izkazale, ko so pri tem vztrajale in za navdih, ki so ga predale otrokom.

Še veliko bo potrebno postoriti, da bomo postali ekološko osveščeni prebivalci, ampak cilj ni nedosegljiv. Potrebno je vztrajati, korak za korakom, in otroci so naredili pod vodstvom svojih učiteljic nič koliko korakov in to v precej kratkem času. Hvala

Mama Lara

Il vrtec Ringaraja è proprio un giardino d'infanzia... anzi, un orto d'infanzia!! I bimbi curano un orticello e le loro piantine seguiti e accompagnati da maestre amorevoli! Il Ringaraja è una scuola materna nel senso letterale dei termini: scuola perché insegna davvero, non è un parcheggio per bimbi, dove far passare loro del tempo spensieratamente...anzi! I pensieri ci sono eccome, quelli buoni - dobre volje - vengono coltivati, annaffiati, concimati e fatti crescere!! Ed è materna, la scuola Ringaraja, perché l'insegnamento è fatto con l'amore e la passione che ci mette una mamma! E si vede: la mia bambina ha assimilato l'amore per la natura, il rispetto per l'ambiente e l'attenzione per il riuso di ogni oggetto, ormai ha un atteggiamento spontaneo, non mi dice "si deve fare così" o "la maestra mi ha detto che" come se avesse imparato delle regole colate dall'alto, quelle regole ha fatte sue, le ha capite perfettamente e le mette in pratica quotidianamente. Spesso, quando io metto in parte un pezzo di cartone o una vaschetta di plastica per buttarli (nella raccolta differenziata!), appena lei lo vede mi dice "mi serve, devo fare una cosa, lo porto in asilo". E per me questa è gioia pura!

Hvala učiteljice!

Mama Irene

-Semplicemente magnifico-. Credo siano state proprio queste le parole esatte che ho riferito a casa dopo aver partecipato alla presentazione della scuola, ormai un anno fa. Un po' come tutte le mamme, anche io vorrei sempre scegliere il meglio per i miei figli. Per la mia bambina ho scelto questa scuola “di pancia” perché la prima sensazione che ho provato è stata quella di percepire una REALE dimensione a misura di bambino: dal giardino, all’atrio, alla presenza di pochi giochi strutturati, al modo in cui sono collocati gli spazi e tutti i materiali ecologici sempre a disposizione, con cui i bambini possono e sono liberi di giocare. Tutto sembra funzionale, nulla si trova lì per caso.

Un importante progetto educativo- didattico, infatti, supporta tutte le attività scolastiche. La scuola, che in realtà è una eco-scuola, si propone ogni giorno e sotto diversi punti di vista di avvicinare i bambini ad aspetti importanti quali la natura e il rispetto dell'ambiente che li circonda. Credo sia importante che al giorno d'oggi i bambini capiscano il senso del rispetto verso animali e piante, persone, cose e che amino la natura, capace di sorprendere i loro occhi con magnifici eventi ma anche di “ribellarsi” in alcune occasioni.

Per una come me, nata senza “pollice verde” e che ha instaurato con la natura un rapporto puramente osservativo, questa scuola rappresenta una ventata di novità, una possibilità, o meglio, un’occasione per mia figlia e tutta la famiglia per crescere, conoscere e approfondire questi temi importanti (sostenibilità, riciclo, ecologia...).

Anche se nel gruppo dei piccoli, la mia bimba è una gran chiacchierona e spesso (a modo suo) ci illustra le attività e le “zone” immerse nel verde in cui piantano e vedono crescere i loro capolavori... è capitato anche di dover spiegare più volte perché l'albero di Natale in soggiorno, in realtà, non è un grande rosmarino!

Insomma l’entusiasmo che dimostra è tanto e la sua serenità è per noi genitori, ogni giorno, la conferma che tutto questo è...semplicemente magnifico!

Mama Cristina

Il mio bambino frequenta ormai l’ultimo anno della scuola dell’Infanzia e posso affermare che il percorso didattico svolto in questi anni lo abbia influenzato in maniera sorprendente e ovviamente

positiva.

Alessandro ha una sensibilità nei confronti delle piante, degli alberi e dei fiori che ha sviluppato e rafforzato certamente a scuola. Osserva le piante che abbiamo in cortile notando ogni cambiamento.

Mamma guarda, le foglie sono diventate gialle! – oppure – Mamma! Sta sbocciando un fiore! –

Ha voglia di curare le piante chiedendomi di innaffiarle e spesso si ferma ad osservarle.

Orgogliosissimo ha assistito alla crescita della ‘sua’ pianta di basilico e proprio ieri, vedendola ormai morta nel freddo di dicembre, mi domandava triste del perché fosse ormai secca e si consolava pensando a quando ne potrà ripiantare una nuova per la prossima primavera.

E’ capitato che a tavola, dopo aver mangiato una mela, mi chiedesse di mettere da parte i semi per poterli piantare.

Credo che tutto ciò sia meraviglioso, il rispetto per la natura e l’ambiente, passa per l’amore che si sviluppa per essi.

Un bambino che gioisce guardando un fiore sbocciare potrà facilmente diventare un uomo rispettoso e gentile.

Mama Antonella

Sajenje rastlin

IZ IDEJ IN ZAMISLI OTROK DO URESNIČITVE NOVIH VSEBIN

Poezije

PLANETU ZEMLJA PRIJAZEN VRTEC

PLANETU ZEMLJA PRIJAZEN VRTEC SMO,
Z NARAVO RADI RAJAMO.
MARIKAJ SMO NA VRTU POSADILI
IN ROŽIČE SKRBNO ZALILI.
ROŽICE, POKAŽITE SE
V KROGU ZAVRTITE SE.

PLANETU ZEMLJA PRIJAZEN VRTEC SMO,
KER ODPADKE RECIKLIRAMO.
MARIKAJ SMO IZ NJIH ZGRADILI,
Z UMETNINAMI OKOLJE OKRASILI.
PAPIR IN PLASTIKA, POKAŽITE SE
IN NAM LEPO ZAPLEŠITE.

PLANETU ZEMLJA PRIJAZEN VRTEC SMO,
KER LJUDI SPOŠTUJEMO.
PRAV JE, DA LEPŠI SVET GRADIMO,
GA S STRPNOSTJO OBOGATIMO.
NOČEMO SPOROV IN MEJA,
POSLUŠNOST DRUGAČNEGA NAJ VELJA.

ČE SRČEK SE PREHLADI

ČE SRČEK SE PREHLADI
PIHNI ŽALOST, V NEBO NAJ POLETI.

ČE SRČEK ME BOLI
SPOMNI SE NA SREČNE DNI.

IN ČE VSE NAROBE GRE
DIHAJ GLOBOKO, TO VSAK VE.

IN ČE POLJUBČEK DOBIM?
TI NAJBOLJŠE ZDRAVILO RAZDELIM.

ZATO TI POLJUBČEK DAM
HVALA, KER SI MI POLEPŠAL DAN.

Sadimo in gojimo tudi odnose

PLASTIŠNO JE FANTASTIČNO

PLASTIČNO JE FANTASTIČNO,
PLASTIČNO JE BOMBASTIČNO.

PLASTIKA ROPOTA,
PLASTIKA KLOPOTA.

PLASTIKA ŠUMI,
PLASTIKA ZVENI.

S PLASTIKO GRADIM,
S PLASTIKO ŽIVIM.

RECIKLIRAJMO JO VSI
IN LEPŠI PLANET ZGRADIMO SI.

HVALA

Otroci berejo lastno poezijo Hvala

PRIJAZNOST

PRIJAZNO BESEDO SI PODARIMO
DA NAŠA SRČECA OBOGATIMO.
SKUPAJ GRADIMO LEPŠI SVET,
NAJ BO PISAN KOT ROŽIN CVET.

Prijaznost

Pesmi

ČA ČA ČA, ZELIŠČA

ČA ČA ČA, ZELIŠČA
TO NISO SKRIVALIŠČA.

NE NE NE, RASTLINE
POMAGAJO, DA BOLEZEN MINE.

TA TA TA, META
ZA PREBAVO IN DAH DOBRA TETA.

BELJ BELJ BELJ, ŽAJBELJ
PREMAGA SLABO VOLJO IN KAŠELJ.

RIN RIN RIN, ROŽMARIN
JE DOBER ZA SPOMIN IN VSAK ZVIN.

KA KA KA, BAZILIKA
DA GLAVOBOL ODIDE PRILIKA.

LA, LA, LA, ČEBULA
BO TVOJE NOGAVICE OBULA.

EN. EN, EN, ČESEN
NE BODI TAKO RESEN.

NE NE NE, RASTLINE
POMAGAJO, DA BOLEZEN MINE.

ČA ČA ČA, ZELIŠČA
TO NISO SKRIVALIŠČA.

KRT VRTAČ

KRT VRTAČ, NAGAJAČ,
KAŽE JEZIK NIMA HLAČ.
KOPLJE ROV, NA VSO MOČ,
NIKOGAR NE VPRAŠA ZA POMOČ.

NIČ NE VIDI, NIČ NE SLIŠI,
SAME LUKNJE IMA PO HIŠI.
KO NA VRTU VSE IZRIJE,
SE VSEDE IN ČAJ POPIJE.

KRT VRTAČ NAGAJ

The musical score is written in 4/4 time and consists of four lines of music. Each line includes a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a series of guitar chords above the staff. The lyrics are written below the notes, with some words split across lines. Fingerings are indicated by numbers 1-4. The score includes specific performance instructions for the guitar, such as 'let ring' and 'let ring---'.

Chords: C^(add9), C⁹/E, F^{major7}, Dm¹¹, G⁷, C^(add9)

1 KRT VR TAČ NA GA JAČ KA ŽE JE ZIK NI MA HLAC
let ring--| let ring---| let ring--|

5 C
KOP LJE ROV NAM VSO MOČ NI KOGAR NE VPRA ZA PO MOČ
let ring-----| let ring---| let ring-----|

9 C^(add9) C⁹/E F^{major7} Dm¹¹ G⁷ C^(add9)
NIČ NE VI DI NIČ NE SLI ŠI SA ME LUK NJE IMA PO HIŠI

13 C
KO NA VRT TU VSE IZ RI JE SE VSEDE IN ČAJ PO PI JE

Pravljice

METKA IN ŽAJBELJ

NA NEKEM LEPEM ZELENEM TRAVNIKU JE STALA MALA HIŠICA.

V HIŠICI JE ŽIVELA PRIJAZNA DEKLICA METKA Z MAMO.

METKA JE RADA PELA, PLESALA IN SKRBELA ZA SVOJ ZELIŠČNI VRT.

NEKEGA DNE, KO JE NA VRTU PLELA, JE OPAZILA DA ŽAJBELJ NOČE VEČ RASTI IN DA SE SUŠI. VEČKRAT GA JE ZALILA, GA POBOŽALA IN SE Z NJIM POGOVORILA, A ŽAJBELJ NI HOTEL IN NI HOTEL RASTI.

METKA JE POSTALA ŽALOSTNA, KER BREZ ŽAJBLJA NI BILO MOGOČE PRIPRAVITI ČAROBNEGA NAPITKA ZA DOBRO VOLJO IN NITI MLEČNEGA SIRUPA PROTI KAŠLJU.

Z ŽAJBLJEVIMI LISTI JE ŽELELA POMAGATI PRIJATELJICI TINKI, KI JE MOČNO KAŠLJALA IN KIHALA. TINKO JE BOLELO GRLO, BILA JE SLABE VOLJE IN SE NI ŽELELA IGRATI Z METKO.

METKO JE SKRBELO, DA BO ŠE SAMA ZBOLELA.

ŠLA JE K MAMI IN JO PROSILA ZA POMOČ. MAMA JE V OMARI HRANILA ŽAJBLJEVA SEMENA. POVLEKLA JIH JE IZ OMARE IN JIH PODARILA METKI.

METKA JE SREČNA ZAPLESALA IN ŽAJBLJEVA SEMENA SO JI V HIŠI PADLA NA TLA. URNO JE ŠLA PO METLO IN TAKOJ SEMENA POMETLA, KER JIH JE ŽELELA VSADITI V DOBRO ZEMLJO NA ZELIŠČNEM VRTU.

NATO JE METKA POMETENA SEMENA ODNESLA NA VRT IN JIH POSADILA. SKRBNNO JIH JE ZALIVALA, JIH VSAK DAN OBISKALA IN KONČNO DOČAKALA DAN, KO JE IZ SEMEN ZRASTLA RASTLINA Z ŽAJBLJEVIMI LISTI.

METKA JE Z ŽAJBLJEVIMI LISTI PRIPRAVILA PRIJATELJICI TINKI SLASTEN ŽAJBLJEV NAPITEK ZA DOBRO VOLJO IN ZDRAVILEN MLEČNI SIRUP PROTI KAŠLJU.

TINKA JE OZDRAVILA IN Z METKO STA SE BREZSKRBNI IN VESELI IGRALI NA ZELENEM TRAVNIKU.

PIKO IN KOTALINKO

NEKOČ JE NA ZELIŠČNEM VRTU ŽIVEL JEŽEK PIKO. DOM SI JE UREDIL MED LISTI ŽAJBLJA, ROŽMARINA IN METE.

NAD ZELIŠČNIM VRTOM JE STALA VISOKA JABLANA IN MU V VROČIH DNEH DELALA PRIJETNO SENCO.

JEŽEK PIKO JE UŽIVAL V SLADKIH VONJAVAH IN DOBROTAH NARAVE. POD JABLANO SE JE RAD KOTALIL IN SI PEL SVOJO NAJLUBŠO PESMICO: "JEŽEK TEKA, TEKA IN SE KOTALI, JABOLKA IN HRUŠKE NABADATI HITI..."

NEKEGA DNE JE JEŽEK PIKO ODŠEL NA SPREHOD IN POD KOSTANJEVIM DREVESOM ZAGLEDAL HIŠICO. OPOGUMIL SE JE, POTRKAL NA VRATA, VSTOPIIL IN ZAKLICAL: "DOBER DAN, ALI JE KDO DOMA?"

V HIŠICI JE ZAGLEDAL MALEGA JEŽKA. IMEL JE POLNO BODIC, BILE SO ZELENO RJAVE IN SIVE. MALI JEŽEK SE JE S ŠTIRIMI NOGAMI PRESTRAŠENO PREMICAL V KOT HIŠICE IN Z DVOJE TEMNO RJAVIMI OČMI GLEDAL JEŽKA PIKA.

JEŽEK PIKO PA MU JE PRIJAZNO REKEL: "JAZ SEM PIKO, KDO SI TI?" MALI JEŽEK JE ODGOVORIL: "JAZ SEM KOTALINKO, KER SE RAD KOTALIM. IN ZAČELA STA SE KOTALITI IN SE NA VES GLAS SMEJATI. POSTALA STA PRIJATELJA. NAJLEPŠE JIMA JE BILO, KO STA SE ŽOGALA S KOSTANJČKI IN SI PRIPRAVILA SLASTNO POJEDINO. PRIJATELSJKO STA KOSTANJČKE DELILA: "ENEGA MENI, ENEGA TEBI, ENEGA MENI, ENEGA TEBI".

ZVEČER JE JEŽEK PIKO POZDRAVIL MALEGA JEŽKA: "HVALA KOTALINKO, KER SI ME TAKO PRIJAZNO SPREJEL. NASVIDENJE JUTRI." KOTALINKO JE ODVRNIL: "PROSIM PIKO, NI ZA KAJ. NASVIDENJE JUTRI".

Z RILČASTI SMRČKI STA SE PONOSKALA IN ODŠLA VSAK V SVOJO HIŠICO. NA MEHKI POSTELJI IZ LISTOV STA SREČNA ZASPALA IN SANJALA KAKO LEPO JE SREČATI PRIJATELJA.

Recepti

METIN NAPITEK

SESTAVINE:

- 1 LT VODE
- 20 METINIH LISTOV
- 7 REZIN LIMONE
- 2 ŽLICI SLADKORJA
- DOSTI, DOSTI, DOSTI MEŠANJA

POTREBŠČINE:

- 1 POSODA
- 1 NOŽ
- 1 ŽLICA

OTROCI SVETUJEJO:

1. NAJPREJ NA VRTU NABEREMO METO IN JO OPEREMO.
2. METI "ODTRGAMO" LISTE.
3. NOTER V POSODO DAMO "ODTRGANE" LISTE.
4. ZREŽEMO LIMONO NA 7 REZIN IN JIH DAMO V POSODO.
5. MEŠAMO, MEŠAMO IN DODAMO 2 ŽLICI SLADKORJA.
6. NALIJEVO VODO
7. VSI Z ŽLICO MEŠAMO, MEŠAMO, MEŠAMO, MEŠAMO, MEŠAMO...
8. POČAKAMO, DA META DA OKUS.
9. PIJEMO, PIJEMO, PIJEMO.

ŽAJBLJEV ČAJ OB BRANJU PRAVLJICE "PETELINČEK" (VESNA RADOVANOVIČ,
ZALOŽBA AJDA)

SESTAVINE:

- 1 ZVRHANA ŽLIČKA POSUŠENIH IN ZDROBLJENIH ŽAJBLJEVIH LISTOV
- 1 SKODELICA VRELE VODE
- 1 ŽLIČKA MEDU
- MAMINA POMOČ PRI VRETJU VODE

POTREBŠČINE:

- 1 ŽLIČKA
- 1 SKODELICA
- POKROVČEK
- CEDILO

OTROCI SVETUJEJO:

POSUŠENE IN ZDROBLJENE ŽAJBLJEVE LISTE PRELIJEMO S SKODELICO VRELE VODE IN POKRIJEMO. PO DESETIH MINUTAH PRECEDIMO IN PIJEMO TOPLI ČAJ. Z MAMICO BEREMO PRAVLJICO O PETELINČKU, KI GA JE BOLELO GRLO.

Branje pravljice

ŽAJBLJEV NAPITEK

Recept za žajbljev napitek za dobro voljo

AROMATIČNA SOL

POTREBŠČINE IN SESTAVINE:

- 1 MOŽNAR, 1 TOLKAČ IN 1 ŽLICA
- ZELIŠČA: MAJARON, ROŽMARIN, TIMIJAN, ŽAJBELJ, BAZILIKA
- DEBELA IN DROBNA SOL
- MOČNE MIŠICE ZA TOLČENJE SOLI

OTROCI SVETUJEJO:

1. NAJPREJ NABEREMO ZELIŠČA.
2. JIH OPEREMO.
3. DAMO JIH SUŠIT IN JIH POKRIJEMO S KRPO.
4. ČAKAMO.
5. SUHA ZELIŠČA OČISTIMO.
6. ČISTA ZELIŠČA, DEBELO SOL IN DROBNO SOL DAMO V MOŽNAR.
7. S TOLKAČEM TOLČEMO, TOLČEMO, TOLČEMO, POKUŠAMO, TOLČEMO, TOLČEMO, TOLČEMO...
8. VSE POTOLČENO, POMEŠANO IN POKUŠANO Z ŽLICO DAMO V VAZICE.

Priročnik za izvedbo eko vrtca v državni šolski instituciji je nastal ob publikaciji knjige Otroci starši in starostniki – naturopatski primeri dobre prakse avtorice Erike Brajnik.

Ilustracije zelišč v knjigi so prispevali otroci iz vrtca Ringaraja.

Avtorji naturografij so:

ALESSANDRO NUZZO

*ALESSANDRO
PRINCIPITO*

AMBRA PASCIUCCO

ARIA KANALEC

CELESTE VISINTIN

COSTANZA SABATINI

ELIA FLAIBAN

ENRICO GANDIN

GAJA GOLJEVŠČEK

GIORGIA PASCIUCCO

KRISTINA BANDELJ

LEONARDO VECCHIET

LEONIDA PARASCHOS

MARTA FERRO

MICHELLE PERSOLJA

NICOLA PAHOR

NOEMI BRONDANI

SOFIA ANDRIAN

STEFANIA LONGO

VERONIKA BANDELJ

ADELE CECOVINI

ANDREA MELCHIOR

ANJA BERNARDIS

AURORA SEBASTIANO

CHRISTIAN ILLICHER

CRISTIAN CRISCILLO

ELIA ZOTTI

EMMA BERTULIN

FEDERICO VISINTIN

IVAN CAMPODALL'ORTO

JULIA ASSI

MARCO CROBE

MIA CALCAGNO

NICOLA BITEZNIK

PETRA MUROVEC

RAY GIANFRANCO CORRIER

REBECCA MRAMOR

SAMUEL ALIA

ADELAIDE ZAPELLA

ARIANNA URBAN

BIORNI HYSENI

CORINNE STURIALE

FILIPPO CARRUBA

GLORIA VISENTINI

IRINA CIRKOVIC

IVANA TOKIC

LEONARDOMARAZAROLI

MASSIMILIANOSTANZANI

MATTEO PEGORER

MIJA PETRINJA

MIRIAM COVACIG

NICOLE DE SIMONE

RICCARDO BASSI

ROK PODVERŠIČ

SOPHIA AMELIA GIAGNI

TIBOR JAKOV

STEFANOVIC

PETRA TELESFORO

Avtor priročnika: vzgojiteljica Verena Cevdek

Tekste s fotografijami je uredila vzgojiteljica Verena Cevdek

Lektoriral Jurij Paljk

VRTEC RINGARAJA

Večstopenjska šola s slovenskim učnim jezikom v Gorici

Lasten tisk

Gorica, marec 2019